

**Seminari privat**

# **Esport educatiu a temps complet**

**Relatoria**

Presentació dels resultats del seminari privat  
d'Esport educatiu a temps complet

**Centre Cultural de Martorell**

**Divendres, 14 d'abril, de 9.30 a 13.30 h**



# Presentació

---

En el marc del calendari d'activitats de celebració de Martorell Ciutat Europea de l'Esport 2023, es porta a terme el cicle de seminaris "L'Esport Saludable al Servei de l'Educació, La Cultura i la Cohesió Social", organitzat per la Regidoria d'Esports.

L'objectiu d'aquest cicle de seminaris és generar coneixement i aportar valor, a través de la presentació de diferents projectes, models i programes vinculats a l'activitat física, la pràctica esportiva i el seu impacte a la societat.

La segona jornada del Cicle de Seminaris "L'esport educatiu a temps complet i el seu impacte en la millora de les oportunitats educatives" té com a finalitat debatre sobre el paper de l'esport en l'educació a temps complet.

Amb l'objectiu de **traslladar a la pràctica les conclusions extretes en la jornada oberta al públic**, el divendres 14 d'abril es va organitzar una **jornada de treball privada** amb diferents professionals de l'Ajuntament de Martorell i d'altres administracions.

# Assistents



Nom	Càrrec	Nom	Càrrec
<b>Aida Amat</b>	Responsable de diversitat i inclusió de Martorell	<b>Marien Fuertes</b>	Coordinadora de la Regidoria d'Ensenyament de Martorell
<b>Enric Aragonès</b>	Director d'Aliança Educació 360	<b>Albert Ginés</b>	Tècnic d'Esports de Martorell
<b>Juan Pablo Beas</b>	Regidor de l'Àrea de Serveis a la Persona de Sant Andreu de la Barca	<b>Gemma Lanjarín</b>	Directora de l'escola Mercè Rodoreda de Martorell
<b>Oriol Bosch</b>	Tècnic del Pla Educatiu d'Entorn de Martorell	<b>Maria Lladó</b>	Coordinadora de l'Àrea de Serveis a la Persona de Sant Andreu de la Barca
<b>Eva Calbó</b>	Secretària Tècnica i Gerent del Consell Esportiu del Baix Llobregat	<b>Anna Llopart</b>	Directora de l'escola Vicente Aleixandre de Martorell
<b>Mar Camacho</b>	Coordinadora del Departament de Cultura, Museus i Patrimoni de Martorell	<b>Xavier López</b>	Coordinador de serveis socials bàsics de Martorell
<b>Cristina Dalmau</b>	Directora de l'escola José Echegaray de Martorell	<b>Julio Martínez</b>	Professor d'educació física de l'escola Vicente Aleixandre de Martorell
<b>Urko Ellakuria</b>	President de l'AFA de l'escola José Echegaray de Martorell	<b>Josep Mesas</b>	Cap de la Unitat de Dinamització Esportiva de la Diputació de Barcelona
<b>Andrea Flores</b>	Coordinadora de projectes de l'ITIK, consultora de l'esport i el lleure	<b>Roser Munné</b>	Directora de l'escola Lola Anglada de Martorell
<b>Gerard Franch</b>	Cap d'Esports de Martorell	<b>Ester Roig</b>	Adjunta de direcció del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones de Martorell

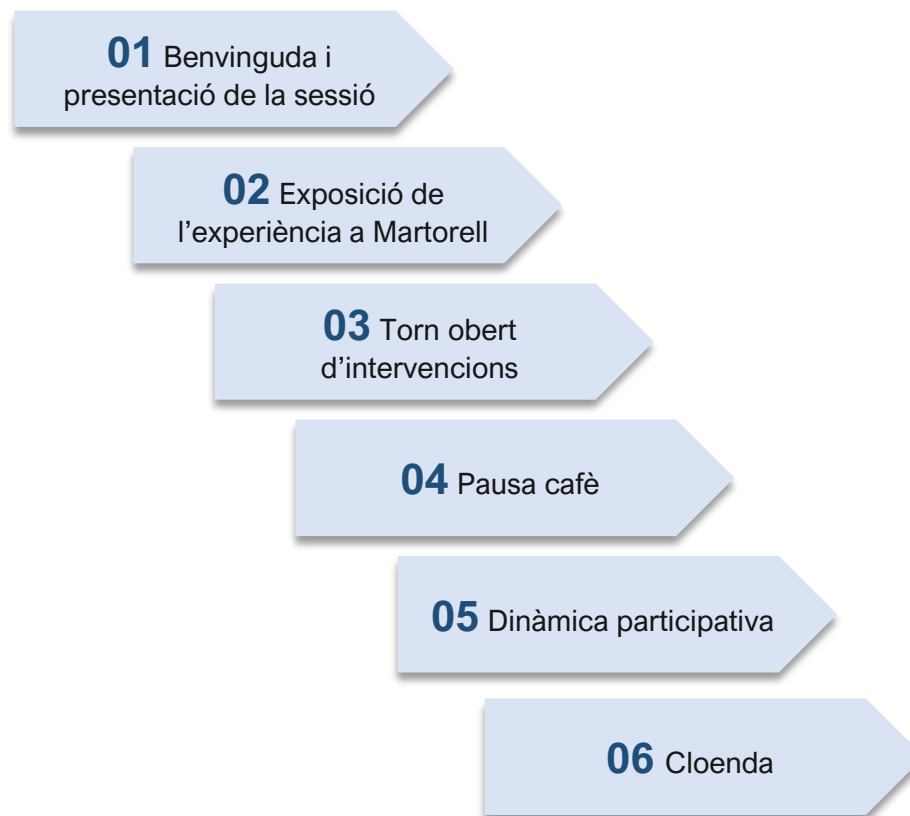
# Assistents



Nom	Càrrec
<b>Jordi Romea</b>	Cap d'Esports de Granollers
<b>Sílvia Ros</b>	Cap d'Acció Social d'Abrera
<b>Soledad Rosende</b>	Regidora d'Ensenyament i Salut de Martorell
<b>Àngels Saborit</b>	Directora de l'escola Juan Ramón Jiménez de Martorell
<b>Sarai Samper</b>	D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)
<b>Valentí Santos</b>	Director del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones de Martorell
<b>Cristina de Sola</b>	Tècnica del Pla Català d'Esport a l'Escola i Formació del Consell Esportiu del Baix Llobregat
<b>Xavier Tort</b>	Cap de Benestar Social i Gent Gran de Martorell
<b>Salvador Valls</b>	Director de serveis de Cornellà de Llobregat i president del Consell Esportiu del Baix Llobregat
<b>Alicia Zamora</b>	Tècnica auxiliar de programació de Cultura i Educació de Martorell

# Estructura del seminari

---



# Benvinguda

La sessió s'inaugurà amb una benvinguda institucional per part de Soledad Rosende, regidora d'Ensenyament i Salut de Martorell, que va agrair a les persones assistents la participació al seminari. A continuació, va donar pas a Valentí Santos, director del PMSAPM, que va explicar com s'estructuraria la sessió: en la primera part es presentaria l'experiència Martorell Educa 360 i, després de la pausa cafè, es faria una dinàmica participativa per copsar propostes i per facilitar que experiències com Martorell Educa 360 puguin desenvolupar-se a d'altres territoris.



# Presentació de l'experiència Martorell Educa 360

---

Valentí Santos va exposar que la pràctica esportiva en l'etapa escolar no és idèntica a tots als llocs i que, per aconseguir l'equitat esperada, l'orientació que es dona a l'esport és clau.

Tal i com s'expressa al Pla Català de l'Esport a l'Escola (PCEE), l'activitat física i esportiva forma part de la formació integral de les persones. Tot i així, les dades mostren que aquesta pràctica esportiva està esbiaixada (no és equitativa).

L'enquesta d'hàbits esportius (dades del 2016) posa de manifest que:

- El 27'2 % d'alumnes d'aquesta etapa no fan cap tipus d'esport.

- Els nois fan més pràctica esportiva que les noies.
- Els infants d'origen estranger fan menys pràctica esportiva.
- Els promotors de la pràctica esportiva organitzativa són: l'ajuntament, amb un 23 %; l'escola i l'institut, amb un 5'3 %.
- Del total de la població: un 39,7 % fa competició federada, el 27,2 % no fa esport, el 12,4 % fa pràctica no organitzada, l'11,1 % fa competició escolar i el 6,9 % fa activitat física escolar interna.
- Hi ha un model d'activitat esportiva dual.

La situació detectada el 2016 planteja el dubte de si realment s'està assolint la finalitat educativa de la pràctica esportiva.

A continuació, Oriol Bosch, orientador comunitari a Martorell i coordinador del projecte Martorell Educa 360, assenyala que l'objectiu del seminari privat és veure com aterrar un programa d'aquestes característiques en un municipi on la realitat sociodemogràfica no és necessàriament similar a la de Martorell.

### **Un canvi de paradigma**

Actualment, s'utilitzen un seguit de termes *'educació 360, ecosistemes d'aprenentatges, educació a temps complet, ciutat educadora, etc.*

Tots aquests conceptes tenen en comú un canvi de paradigma en el sistema educatiu, posant de manifest que l'educació no només és allò que es fa dins els centres educatius sinó també l'entorn de l'infant o adolescent.

Per tal d'analitzar el canvi de paradigma es parteix de dues preguntes:

- Quina funció social li donem a l'ensenyament?
- Com ha de ser el procés d'aprenentatge?

### **Del model tradicional a l'actualitat**

Partíem d'un **model tradicional** on la finalitat de l'educació estava estretament relacionada amb les finalitats de les disciplines que s'impartien des dels centres educatius. Això donava lloc a uns continguts molt acadèmics focalitzats en unes àrees concretes. A més, la funció dels centres educatius estava molt orientada a seleccionar aquells alumnes que aconseguien certificar-se.

En definitiva, l'aprenentatge era mecànic i superficial, i l'ensenyament era uniforme (el mateix per a tothom).

**Actualment**, ens trobem en un moment de transició cap a una educació integral en què, a banda de les disciplines tradicionals, es posa el focus en la dimensió personal, acadèmica i social de l'alumne a través del desplegament d'un seguit de competències que els permetran desenvolupar-se al llarg de la vida.

Així mateix, s'ha incorporat la funció orientadora acompanyant l'alumne en allò que necessiti per poder desenvolupar-se acadèmicament i professionalment.

Pel que fa a l'aprenentatge, es busca que sigui significatiu, profund i personalitzat.

Es posa l'alumne al centre i, per fer-ho, no només es mira el sistema escolar sinó també altres àmbits d'aprenentatge:

- Educació formal: educació intencionada, planificada i reglada (centres educatius, escoles de música, escoles oficials d'idiomes, etc.).
- Educació informal: proporciona aprenentatge però no és intencionat, planificat o reglat (p. ex.: xarxes d'iguals, família, mitjans de comunicació, espectacles, etc.)
- Educació no formal: és un aprenentatge intencionat i planificat, però no està reglat (p. ex.: activitats extraescolars).

En definitiva, el canvi de paradigma passa per assumir que per assolir uns aprenentatges cal tenir en compte els diferents entorns escolars. Tot i així, no es pot caure en el parany de pensar que 'tot és educació' ja que en certs espais o àmbits es poden generar aprenentatges que són contraproductius per assolir les competències establertes.

### **L'experiència de Martorell Educa 360**

A Martorell, dins l'estratègia d'enfortir l'educació en l'àmbit no formal, es va crear la Carta Bàsica Universal i Gratuïta d'Activitats Extraescolars.

- L'any 2020 es va elaborar l'oferta i la programació d'activitats extraescolars esportives i durant el curs 2020-2021 es va dur a terme el programa pilot.
- En el curs 2021-2022, s'hi va incloure l'activitat cultural i artística i s'hi va incorporar, també, un programa per a secundària.
- Durant el curs 2022-2023 s'han ampliat les activitats a dues sessions setmanals i s'ha variat i millorat l'oferta a partir de la interacció amb altres agents de la comunitat educativa.

### **L'Esport Educatiu a l'Escola (E3) ofereix:**

- Per a infants d'13 a 14: psicomotricitat (dues sessions per setmana).
- Per a infants d'15: joc preesportiu i expressió (dues sessions per setmana).
- Per a alumnes de cycle inicial d'educació primària: iniciació esportiva (dues sessions per setmana).
- Per a alumnes de cycle mitjà i cycle superior: multiesports (dues sessions per setmana).
- A més, s'ha incorporat un programa d'activitats en la segona franja horària (de 18.00 a 19.00 h), en col·laboració amb entitats esportives del municipi i adreçat a alumnes de cycle superior d'educació primària, que consisteix en l'aprofundiment en l'aprenentatge d'una disciplina esportiva al llarg del curs (futbol sala, handbol, bàsquet, voleibol, rugbi i atletisme).
- Des del febrer, s'ha fet el programa pilot 'jugar a l'escola', que pretén obrir alguns patis d'escoles durant el divendres a la tarda i el dissabte al matí, on s'incentiva la pràctica esportiva a través de l'organització de partits de les diverses disciplines relacionades al programa de "Multiesports".

### **360. Nord per a secundària:**

- Programa "Activa't" on es treballen esports col·lectius i individuals i activitats al medi natural (dues sessions a la setmana) per a alumnat d'ESO.

### **Quins són els avantatges que suposa incorporar l'Educació 360?**

- Impacte positiu en l'èxit educatiu dels infants i joves i la vinculació amb el sistema educatiu.
- Genera oportunitats educatives per als més vulnerables.
- Ajuda a la detecció de situacions de risc.
- Connecta amb les competències curriculars previstes a cada una de les etapes i cycles educatius.
- Genera una responsabilitat compartida entre centres educatius, famílies i ajuntament en el disseny de l'oferta i el desenvolupament de les activitats. Per això es tenen diversos espais de governança periòdics en què es treballa amb les direccions dels centres educatius i representants de les AFA.

Tot seguit, Valentí Santos va fer un breu **recorregut a través de dades quantitatives sobre l'evolució de l'activitat física i esportiva** (pel que fa a participants i promotors d'aquesta) al municipi:

- L'any 2017 a Martorell hi havia un 56 % de pràctica esportiva organitzada i l'any 2022 el 69 %. En un període de cinc anys s'ha incorporat una part significativa d'infants que fan pràctica física i esportiva.
- Actualment, quan s'observa quins són els promotors de la pràctica esportiva es cospa que el 26 % està organitzada per l'ajuntament, el 18'50 % escoles i instituts i el 22 % clubs i federacions.
- És evident que en relació a la diagnosi feta abans del 2017 s'han revertit alguns aspectes: anteriorment hi havia un percentatge important dels infants i adolescents de Martorell que no feien activitats extraescolars o que, si en feien, en molts pocs casos això passava a l'escola. Ara, la major part de les activitats esportives tenen lloc als centres educatius.

Tot seguit, Santos va exposar que hi ha dades que són objecte de preocupació a l'hora de parlar de pràctica esportiva en etapa escolar i que les iniciatives que s'impulsen des dels ajuntaments venen a suplir dèficits del sistema institucional.

Quan es parla d'esport escolar a Catalunya en model dual, del total de centres escolars que hi ha a Catalunya, només un 10,68 % d'infants en són beneficiaris, fet que posa en relleu que a la pràctica no existeix el model dual.

Aquesta predominant oferta en l'àmbit autonòmic de pràctica esportiva als clubs té com a resultat que moltes famílies no trobin, dins aquesta oferta, el lloc adequat on portar els seus fills i filles i, en conseqüència, que hi hagi una part d'infants que no facin activitat física o esportiva.

En definitiva, una oferta monocolor, piramidal i competitiva no afavoreix la pràctica universal d'activitat física i esportiva.

I, a més, si l'esport ha d'estar al servei de l'educació, aquest no pot actuar al marge del sistema educatiu.

El projecte de Martorell Educa 360 té el compromís d'intentar a mig-llarg termini millorar els indicadors socioeconòmics de pràctica esportiva i tenir un impacte significatiu a través de

# Torn obert d'intervencions

---

Després de la presentació de l'experiència de Martorell Educa 360 es va donar pas a un torn obert d'intervencions per tal que les persones assistents al seminari plantegessin dubtes o fessin aportacions.

**Els comentaris recollits són els següents:**

## **L'experiència del Consell Esportiu del Baix Llobregat**

El Consell Esportiu del Baix Llobregat va explicar com tradicionalment la iniciació a l'activitat esportiva dels infants es feia quasi exclusivament a través de la competició esportiva, malgrat es parlés d'un sistema dual. El model esportiu que hi havia a les escoles era una rèplica del model de competició federada (prioritat piramidal on es valorava l'èxit i l'habilitat psicomotriu).

Per fer front a aquest diagnòstic es va treballar una modalitat diferent d'iniciació a la pràctica esportiva que permetés crear una alternativa real al model piramidal de l'esport competitiu que ja s'oferia: fer una competició única.

Així doncs, el Consell Esportiu del Baix, amb el treball de tècnics esportius dels ajuntaments i professors d'educació física, va crear el projecte "Juga Verd Play". Aquest model de jocs esportius escolars posava en relleu els valors educatius i la competició esportiva com a mitjà per aconseguir la millora de les oportunitats.

En definitiva, la prioritat en aquell moment no era focalitzar on es feia l'activitat física o esportiva organitzada sinó com aquesta es portava a terme (educar en valors a través de l'esport).

El professor d'educació física va prendre un rol clau com a dinamitzador de l'activitat física en l'educació no formal (tant en la formació com en la realització d'activitats).

Tot i els esforços, les dades no acompanyaven. Per això, l'expertesa de Martorell posa en relleu que aquest increment de la pràctica esportiva es fa a partir d'apropar-se al projecte educatiu del centre i a les direccions i no únicament comptant amb els professors d'educació física.

### **Necessitat de més agents implicats**

- Es va matisar que l'encert del projecte Educa 360 a Martorell no és només la implicació de les direccions sinó que la responsabilitat recau en la comunitat educativa en general (famílies, direccions, professors d'educació física).
- En aquesta línia, es van comentar les dificultats en el moment que es va posar al professor d'educació física al centre com a responsable de vertebrar el nou model. Es va concloure que no hi havia el suport o la xarxa necessària per tal que el canvi de paradigma fos veritablement significatiu.
- Pel volum d'alumnat que fa activitat esportiva als centres es requereix d'un ampli teixit d'agents involucrats per tirar endavant l'organització (talleristes, llistes d'assistència, coordinació i contacte amb les famílies, temes logístics, etc.).
- Es va afegir que la implicació ha de ser transversal perquè a cada centre hi ha agents particulars que tenen un paper clau en l'èxit del programa (per exemple, la figura i la tasca de la tècnica d'integració social en un centre educatiu en concret).

### **El lloc adequat varia segons el territori**

- El lloc indicat per implantar aquest nou canvi de paradigma varia en funció del territori ja que les característiques dels espais esportius i la configuració demogràfica dels municipis disten entre si.

### **Poder generar un itinerari**

- Es va voler posar en relleu la tensió existent entre la voluntat de connectar els infants amb contextos reals de pràctica esportiva sense reproduir un sistema piramidal i de competició, però que, alhora, permeti crear un itinerari i recorregut. Aquesta tensió ha de ser vista com una oportunitat.

### **Dues revolucions pedagògiques en paral·lel**

- S'apuntà que hi ha dues revolucions pedagògiques a l'escola en paral·lel i que cal diferenciar. En primer lloc, l'aprenentatge vivencial o significatiu que ja s'aplicava anteriorment per part d'alguns professionals. Però, en segon lloc, la revolució pedagògica innovadora del segle XXI és la que connecta oportunitats educatives dins i fora de l'escola, personalitza trajectòries, reconeix aquests aprenentatges, etc.

### **Nous reptes del projecte Martorell Educa 360**

- Es plantejà la incògnita de si aquest nou model seria capaç de tenir continuïtat per tal que no sigui únicament un factor de protecció per a la població vulnerable.
- Es va exposar que el repte fins ara havia estat aconseguir un grau de participació elevat al projecte Martorell Educa 360 i això havia estat possible gràcies a la idea compartida que hi havia una necessitat d'integració d'infants i adolescents a la ciutat. En canvi, ara, el següent repte ha de ser la qualitat de l'activitat esportiva (fins a quin punt s'educa en els valors, l'impacte d'aquestes activitat en el futur, etc.).
- Es plantejà un nou repte: com a través de l'educació no formal podem millorar l'ús del català a Martorell i per extensió, a Catalunya en general.

### **Empoderar les famílies per assolir la veritable transformació social**

- Martorell Educa 360 té una importància en la transformació social. Tot i així, actualment, només es té la dada de la participació, és a dir, que se sap que més infants fan esport. Això, relacionat amb els esforços que han fet els equips directius per aconseguir aquests bons indicadors, fa palès que es dissenyen projectes molt interessants, però no hi ha un canvi significatiu en l'imaginari de les famílies. Això és conseqüència que durant l'inici no s'ha tingut en compte l'itinerari personal, familiar i comunitari de la persona. Per tant, la reflexió ha d'anar de la mà d'empoderar i implicar realment les famílies i no focalitzar la mirada a sumar recursos per aconseguir el màxim de participació. Cal tenir en compte altres recursos comunitaris i de la persona en el projecte perquè són d'èxit per a la transformació social.
- Es va apuntar que quan es parla de *perseguir famílies* es fa referència a informar famílies que, unilateralment (per manca de temps, barrera lingüística i/o altres circumstàncies) no tindrien aquesta informació.

### **Consultar per fer la programació i la planificació de les activitats**

- A l'hora de plantejar una cartera de serveis tancada es pot recaure en la metodologia que seguia l'escola convencional. Seria interessant tenir en compte en la programació i quines són les activitats que els infants voldrien fer.
- En aquest sentit es respon que sí que s'ha tingut en compte les famílies (a través de les AFA) en la cocreació de les activitats, però que és difícil poder donar resposta a totes les iniciatives que sorgeixen per la barrera econòmica existent.
- El repte ha de ser arribar als adolescents de secundària a través de consultar quins són els seus interessos i motivacions, amb la finalitat que ells puguin decidir-les o cocrear-les.
- Cal trobar una estratègia per explicar i difondre el programa als adolescents de secundària. S'ha observat que es perden una part de possibles beneficiaris que a priori tenen interès, però que finalment no s'inscriuen a les activitats. A primària es té una xarxa més ampla d'agents, que a secundària no es té.
- S'ha de *prescriure* i no *vendre* una activitat; per tant, a l'hora d'elaborar una carta de serveis a secundària cal saber que és el que motiva i agrada als adolescents.

Finalment, la regidora d'Ensenyament i Salut **conclou el debat** apuntant a dues idees:

- No s'entén un projecte d'aquestes dimensions o amb aquests objectius sense la implicació i la coordinació de tots els agents. No és un projecte únicament de l'ajuntament, sinó que cal treballar de forma transversal i estar oberts a noves propostes, contradiccions i nous agents.
- S'ha de tenir en compte que el projecte és relativament nou i que es va iniciar com a pilot durant les restriccions de la covid-19 i, per tant, espais com els presents permeten copsar millores i valoracions heterogènies que permetin avaluar-lo i

adaptar-lo a les noves necessitats.



# Dinàmica participativa

Després de la presentació de l'experiència de Martorell i de la pausa-cafè, es va fer una dinàmica participativa amb l'objectiu de trobar els mecanismes per tal que experiències com Martorell Educa 360 siguin possibles a altres llocs.

Es va repartir entre les persones assistents una infografia (adjuntada a la pàgina següent) que inclou possibles reptes a l'hora d'implementar i fer efectiu un projecte com el de Martorell Educa 360.

Després de l'explicació dels diferents reptes es va demanar a les persones assistents que indiquessin quins eren els tres reptes que calia prioritzar o que més els preocupaven des d'un punt de vista pràctic.

Es van deixar uns minuts per a la reflexió individual. Posteriorment, les persones participants van traslladar la seva prioritització a un mural on s'inclouïa la infografia amb els deu reptes presentats.

A continuació, es va fer un recompte dels vots. A la taula de la dreta s'exposen els vots que va tenir cada repte.

Es va comentar que es debatrien els dos reptes més prioritzats. Es va demanar als participants que les aportacions que es fessin fossin universals i que poguessin ser aterrades a diferents municipis.

En les pàgines següents es mostren les aportacions realitzades per repte treballat.



Resultats de la prioritització:

Repte	Vots
1. Reducció de les desigualtats i la segregació en l'accés a les activitats	10
<b>2. Qualitat de les activitats i dels espais educatius</b>	<b>16</b>
3. Implicació del teixit comunitari	6
4. Reforç del paper educatiu a les famílies	4
5. Responsabilitat social dels agents d'Educació 360	6
6. Inclusió i atenció a la diversitat en les activitats	10
7. Articulació amb l'educació reglada	7
8. Diversitat de propostes educatives	0
<b>9. Itineraris educatius més enllà de la infància</b>	<b>11</b>
10. Lideratge i governança	8

# Que hem de fer perquè experiències com Martorell Educa 360 siguin possibles a altres llocs

## 10 Lideratge i governança

Com aconseguim un ecosistema d'actors que es reforça entre si? Com aconseguim compromisos i recursos (humans, materials, econòmics) sostenibles en el temps?  
Quina normativa, quina política supralocal i quines aliances requereix l'educació 360?

## 1. Reducció de desigualtats i la segregació en l'accés a les activitats d'educació 360

Com eliminem les desigualtats de classe social, origen, discapacitat, gènere, etc. en l'accés i tria de les activitats esportives i d'altres tipus?

## 2. Qualitat de les activitats i dels espais educatius

Com aconseguim que les activitats (esportives, artístiques...) tinguin la qualitat necessària per generar impactes significatius en l'àmbit educatiu, personal, de salut, social...?

## 3. Implicació del teixit comunitari

Com aconseguim un projecte d'educació 360 que involucri i reforci el teixit comunitari i associatiu de la ciutat (esportiu, especialment)?

## 4. Reforç del paper educatiu de les famílies

Com construïm un projecte d'educació 360 que involucri les famílies i reforci el seu rol de cura, com a principal condició per a la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu?

## 5. Responsabilitat social dels agents d'educació 360

Com aconseguim una cultura compartida entre els agents d'educació 360 (per exemple, en l'àmbit esportiu, artístic...) sensible a valors de salut, civisme, cura del medi ambient...?

## 6. Inclusió i atenció a la diversitat en les activitats

Com aconseguim que les activitats (p. ex. extraescolars esportives, casals d'estiu...) siguin espais d'integració, on es faci una adequada atenció a la diversitat i on es rebi l'atenció personalitzada necessària per aconseguir aprenentatges?.

## 7. Articulació amb l'educació reglada

Quin paper ha de jugar l'educació reglada (escoles, instituts) en la promoció de l'educació a temps complet (per exemple, en l'accés a l'activitat esportiva més enllà del temps lectiu?).

## 8. Diversitat de propostes educatives

Com aconseguim un ecosistema d'educació 360 que ofereixi un ventall divers d'activitats: per exemple, activitat esportiva diversificada, artística, cultural, tecnològica, social...?

## 9. Itineraris educatius més enllà de la infància

Com aconseguim generar itineraris educatius que vagin més enllà de la infància?  
Com aconseguim estendre l'educació 360 a l'adolescència, la joventut i l'adultesa?





## REpte 2: QUALITAT DE L'ACTIVITAT I DELS ESPAIS EDUCATIUS

### Qualificació dels educadors

- Més que la qualificació dels educadors cal tenir en compte la jornada laboral, ja que aquesta incideix directament en la disponibilitat de temps per fer coordinació amb altres agents.
- També cal tenir en compte la formació dels monitors. Formació entesa com uns valors i cultura compartida i que siguin conscients de la seva tasca comunitària.
- Tan important és la formació en activitat física com la formació en gestió de grups o altres habilitats socials.
- Caldria crear un espai on treballar amb referents educatius (per exemple fer una escola, casal d'estiu de monitors) per formar sobre què implica aquest concepte, la importància de l'educació no formal, etc. La formació educativa incideix directament en la qualitat de l'activitat.
- Cal trencar amb el terme *monitors*. Els consells esportius estan reconduint la formació poliesportiva cap a una formació poliesportiva integral amb la voluntat que puguin ser educadors. Llavors el terme *monitors* no és l'adequat.
- Si volem tenir un programa educatiu s'ha d'invertir en uns professionals formats i que tinguin una dotació econòmica digna.
- Malgrat els objectius professionals, cal treballar en l'autopercepció com a educador, és a dir, en la identitat professional educadora. Per fer-ho possible hi ha diferents elements que hi intervenen: salari, terme per referir-se a ells, formació continuada, etc.
- La qualificació dels educadors està condicionada per la manca de professionals en general. Per això, millorar les condicions i fer-los participants del projecte és fonamental.
- Disposar del perfil perfecte d'educador és difícil (per la manca de professionals). Cal insistir en l'acompanyament; és a dir, quin és el paquet formatiu bàsic que ha de tenir un educador per oferir una activitat de qualitat.

## ★★★ REpte 2: QUALITAT DE L'ACTIVITAT I DELS ESPAIS EDUCATIUS

### Planificació estratègica i ús del temps

- Cal preveure aquesta tasca de formació, gestió i coordinació en l'horari dels educadors, no només per fer front a situacions concretes sinó perquè puguin formar-se més en el programa. Això dona valor a la qualitat de les activitats i professionalitza els agents implicats.
- Es va remarcar novament la importància de reglar aquestes situacions que requereixen d'un temps extraordinari a la realització de l'activitat ja que no es preveu dins la contractació.
- Malgrat es fa una reunió setmanal de coordinació amb els monitors, donaria un valor afegit a la qualitat de les activitats incorporar els monitors/educadors en les reunions de governança. Comptar amb ells en la programació i planificació de l'activitat pot ser beneficiós ja que generaria un espai per fer aquesta formació sobre el que implica el programa.
- En el cas de Martorell, s'està treballant perquè hi hagi a cada centre educatiu una figura de coordinació de les activitats extraescolars que sigui un referent i representant dels educadors d'aquell centre.

### Estabilitat dels educadors

- Respecte de l'equip de monitors caldria que un percentatge fos personal estable (mínim de cinc anys), personal nouvingut (amb l'acompanyament oportú) i personal de pràctiques. Per aconseguir-ho, cal millorar certes condicions laborals, és a dir, donar els incentius necessaris per aconseguir uns monitors formats, més enllà de tenir la formació mínima exigida (inscripció al ROPEC).
- Per reduir la rotació de monitors es va exposar que una experiència que va funcionar va ser que el personal pogués compaginar el treball en diferents serveis de l'ajuntament a banda de les extraescolars d'Educació 360. Això donava més solidesa al seu horari.
- Cal reforçar la idea *d'equip* a través de crear espais i disposar del temps necessari per acompanyar els educadors.
- L'estabilitat del personal s'assoleix, en part, amb el vincle social amb altres agents (amb el centre educatiu, on treballen, etc.).



## REpte 2: QUALITAT DE L'ACTIVITAT I DELS ESPAIS EDUCATIUS

### Avaluació de les activitats i dels aprenentatges

- Cal trobar uns indicadors que permetin definir i avaluar la qualitat de les activitats.
- L'Aliança Educació 360 reeditarà una guia d'autoavaluació d'activitats educatives fora de l'escola que ajudarà a avaluar aquesta qualitat en cinc grans dimensions. És una eina que pot ajudar. Un d'aquests indicadors té a veure amb la intencionalitat educativa, és a dir, que les activitats tinguin una orientació a un objectiu educatiu o competència.

### Metodologies actives d'aprenentatge

- Si es té un infant amb un diagnòstic concret es posa a disposició d'aquest un vetllador, però si no hi ha diagnòstic i el que s'observa és un comportament disruptiu és difícil aconseguir la inclusió en les activitats, per molt que el monitori ho intenti. Un repte és veure com abordar la inclusió d'infants disruptius, a partir de la implicació dels diferents agents i de la família.
- Caldria més articulació amb l'educació reglada (per exemple amb els tutors docents) per trobar solucions per als infants o adolescents que són disruptius en l'educació no formal.

- Per disposar d'una oferta individualitzada per als infants és fonamental la coordinació amb l'escola. Aquesta disposa d'informació imprescindible (situació familiar de l'alumne, etc.). Les direccions haurien de tenir un mínim de coneixença i coordinació amb els educadors.
- Per garantir la qualitat de les activitats s'ha de parlar d'un projecte educatiu compartit. Malgrat que els diferents centres tenen unes particularitats concretes cal unificar criteris i teixir una coordinació entre formació reglada i no reglada.
- Cal més temps per reflexionar, pensar i posar en comú amb la resta aquestes reflexions,



## REpte 9 : ITINERARIS EDUCATIUS MÉS ENLLÀ DE LA INFÀNCIA



- Hi ha el repte d'obrir recorreguts posteriors a l'etapa de primària, especialment a determinats territoris o centres educatius on hi ha alumnat menys susceptible a continuar fent activitats durant l'ESO.
- Una de les estratègies seria facilitar que els adolescents es familiaritzin amb els diferents espais d'educació no formal.
- Un dels objectius de la programació d'activitats culturals i artístiques de Martorell Educa 360 ha estat iniciar la participació comunitària. Per exemple, exposar obres d'art realitzades en activitats d'Educació 360 en els museus de la ciutat. Aquesta primera experiència, tot i que la participació és encara baixa, crea vincle amb nous espais i empodera els infants.
- Els adolescents han d'estar motivats. Es tenen exemples d'infants la motivació dels quals minva quan passen a l'adolescència. Per això caldria demanar als adolescents quina és l'oferta que volen d'educació no formal.
- Amb tot, sovint els adolescents no saben amb exactitud que és el que volen o quins són els seus interessos. No es pot crear els itineraris partint de zero. Cal una coordinació amb els tutors dels alumnes de secundària.
- Malgrat que els alumnes no tinguin clar què volen o quins són els seus interessos si que saben en quins entorns es senten més segurs i volen estar.
- Podria ser interessant fer activitats d'Educació 360 que incloguin les famílies.
- La jornada intensiva dificulta les extraescolars a secundària.
- El que permetrà que a secundària les extraescolars funcionin és garantir la qualitat de les activitats.
- L'experiència dels tallers d'estudi assistit demostra que la recomanació o prescripció d'un recurs per part d'un referent (com el tutor) és clau.
- A Martorell s'ha fet una nova prova pilot als instituts i això ha posat en relleu que no es pot imitar o reproduir a l'ESO el que es fa a primària. S'han de buscar noves estratègies (per exemple les mentories).

# Cloenda

---

Finalment, Valentí Santos, Director del Patronat Municipal de Martorell, va cloure la sessió agraïnt als i les assistents les aportacions al seminari.

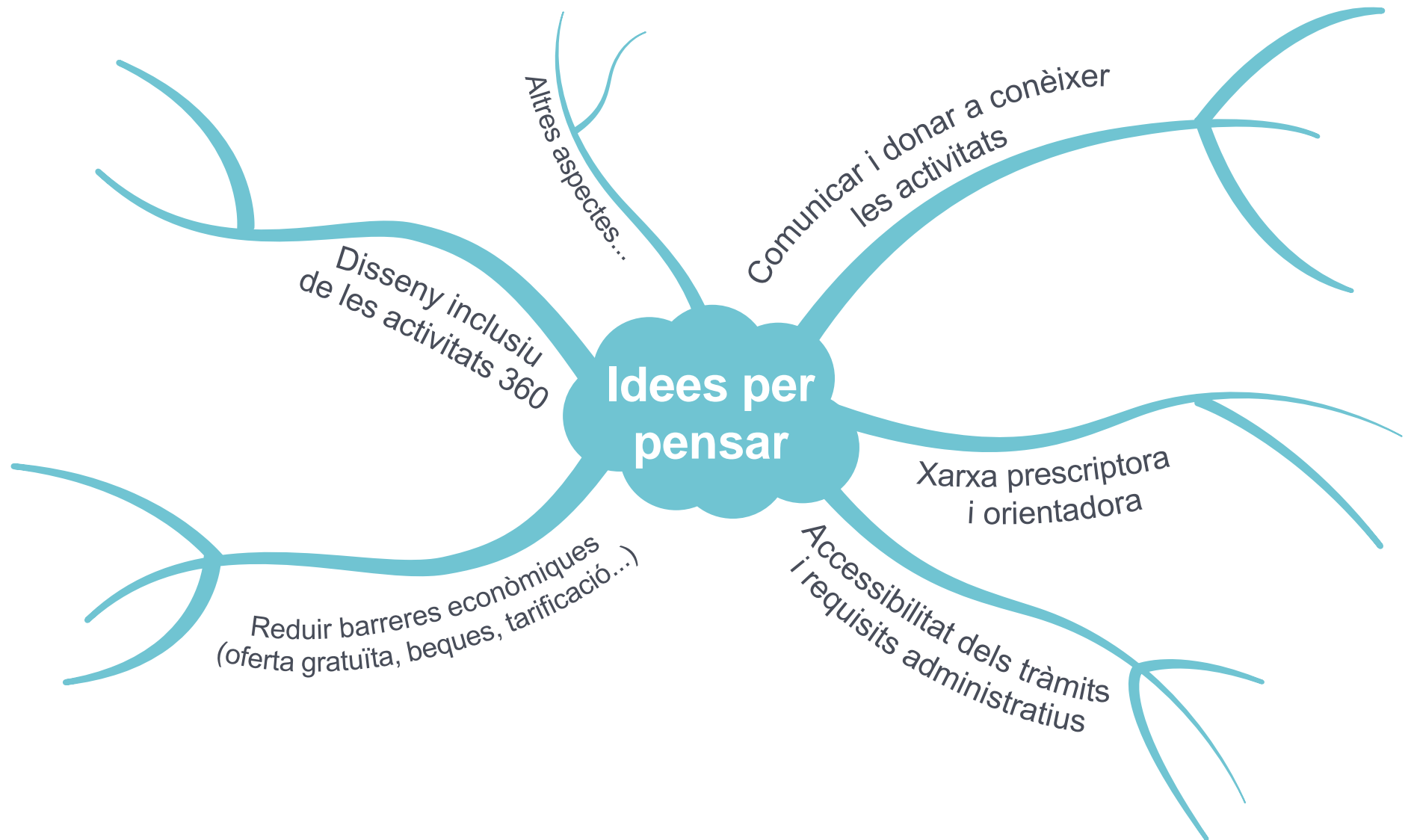
Va assenyalar que la transició de l'activitat física o esportiva ha d'anar cap a consolidar hàbits saludables i l'autonomia. Així mateix, va afegir que la transformació social a mig-llarg termini només s'aconsegueix a partir de l'educació equitativa en detriment de la subsidiarietat.

Es va exposar que es faria arribar la relatoria de la sessió i es va convidar a participar en el proper seminari programat en el marc de *Martorell Ciutat Europea de l'Esport del 2023* el dia 29 de juny.

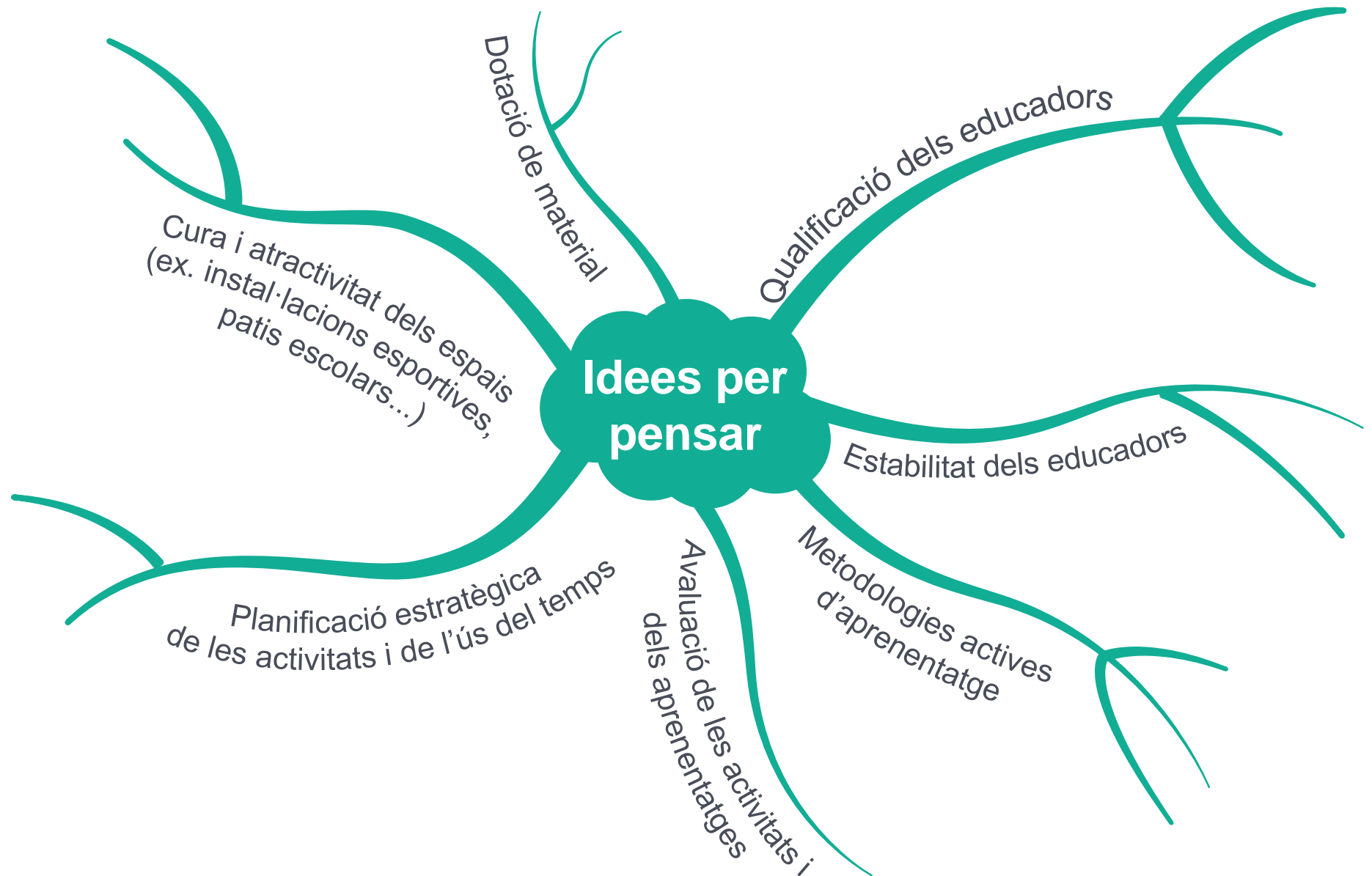
# **Annex. Mapes mentals sobre cadascun dels reptes d'Educació 360**

---

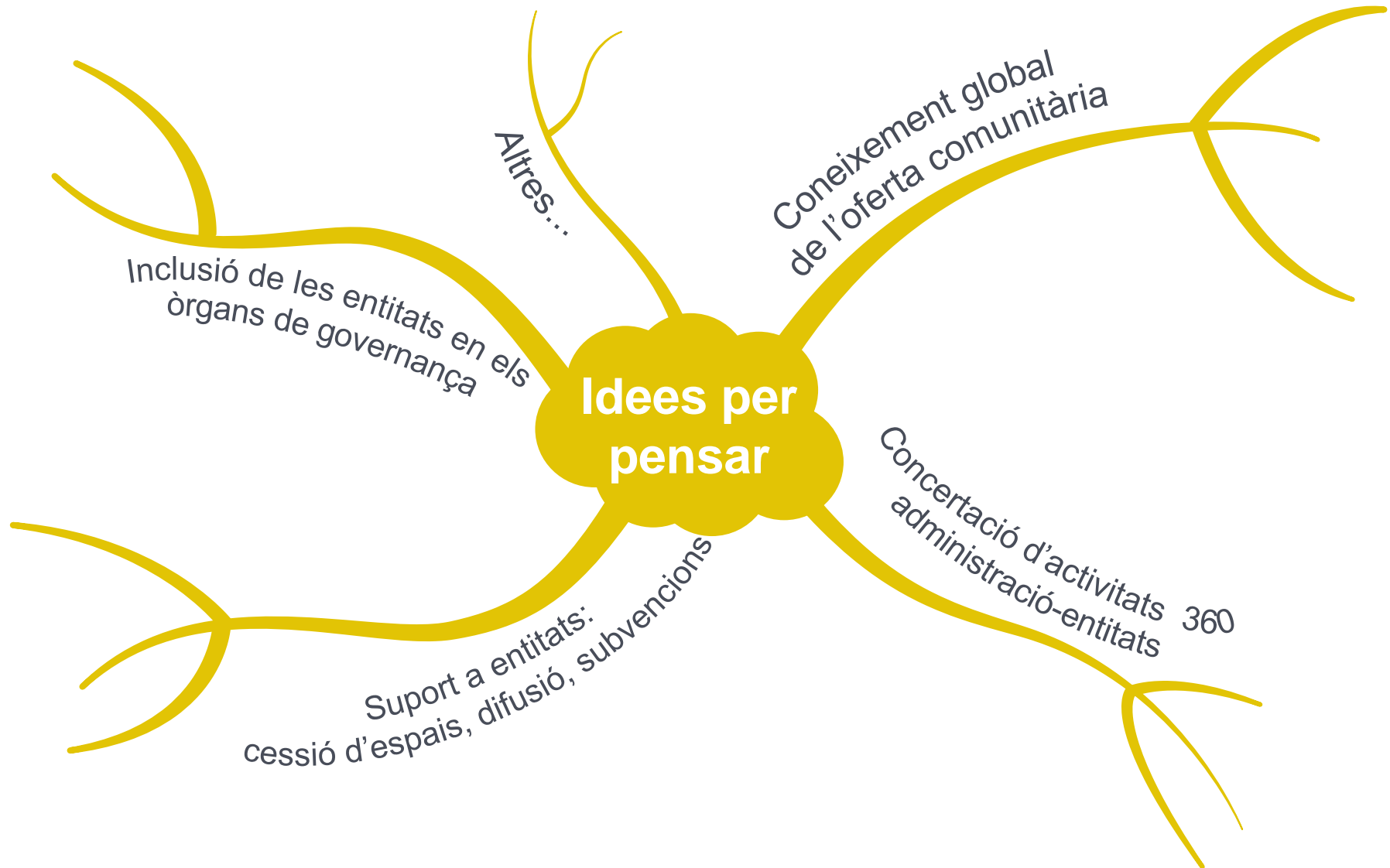
# 1. Reducció de desigualtats i de la segregació en l'accés a les activitats d'educació 360



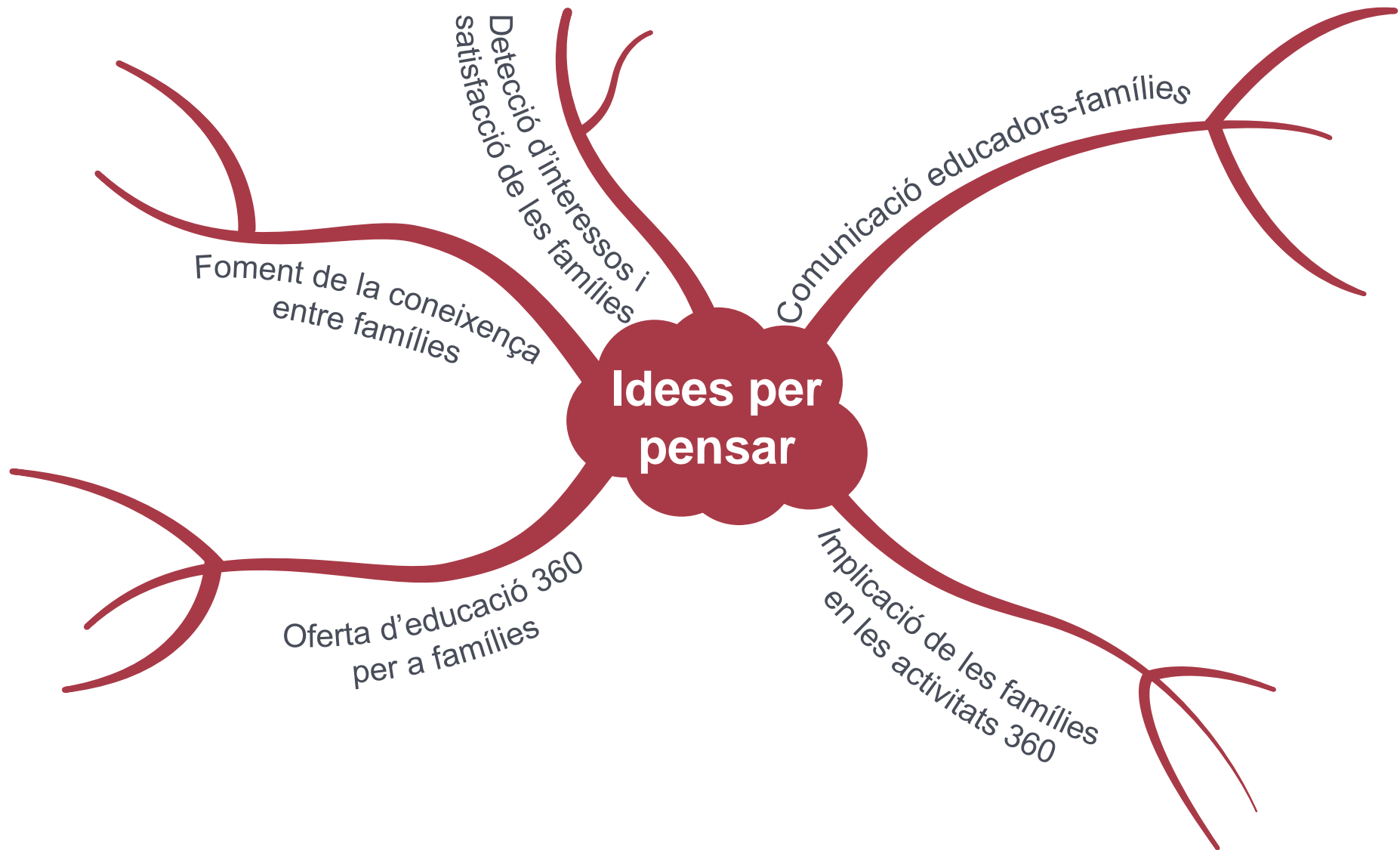
## 2. Qualitat de les activitats i dels espais educatius



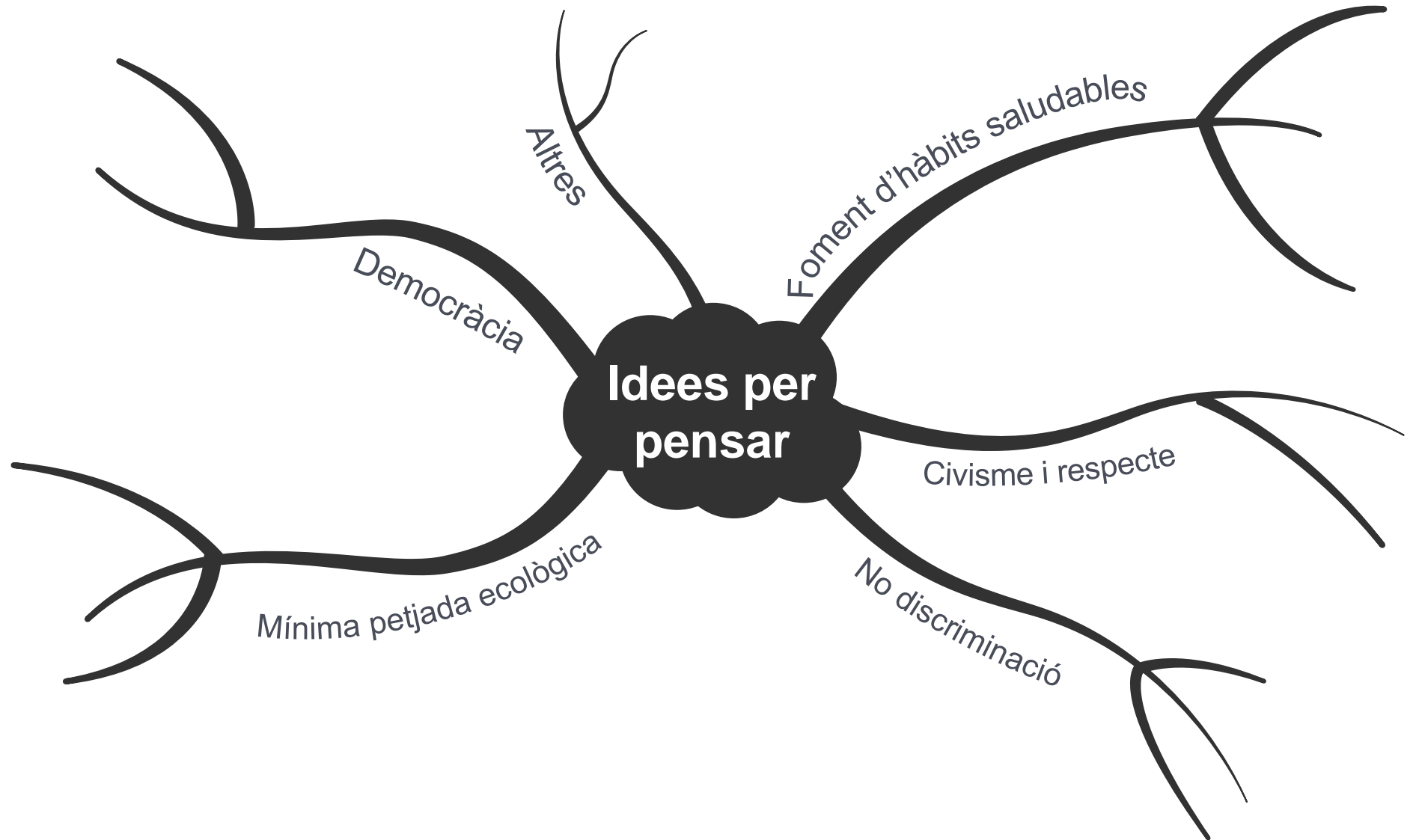
### 3. Implicació del teixit comunitari



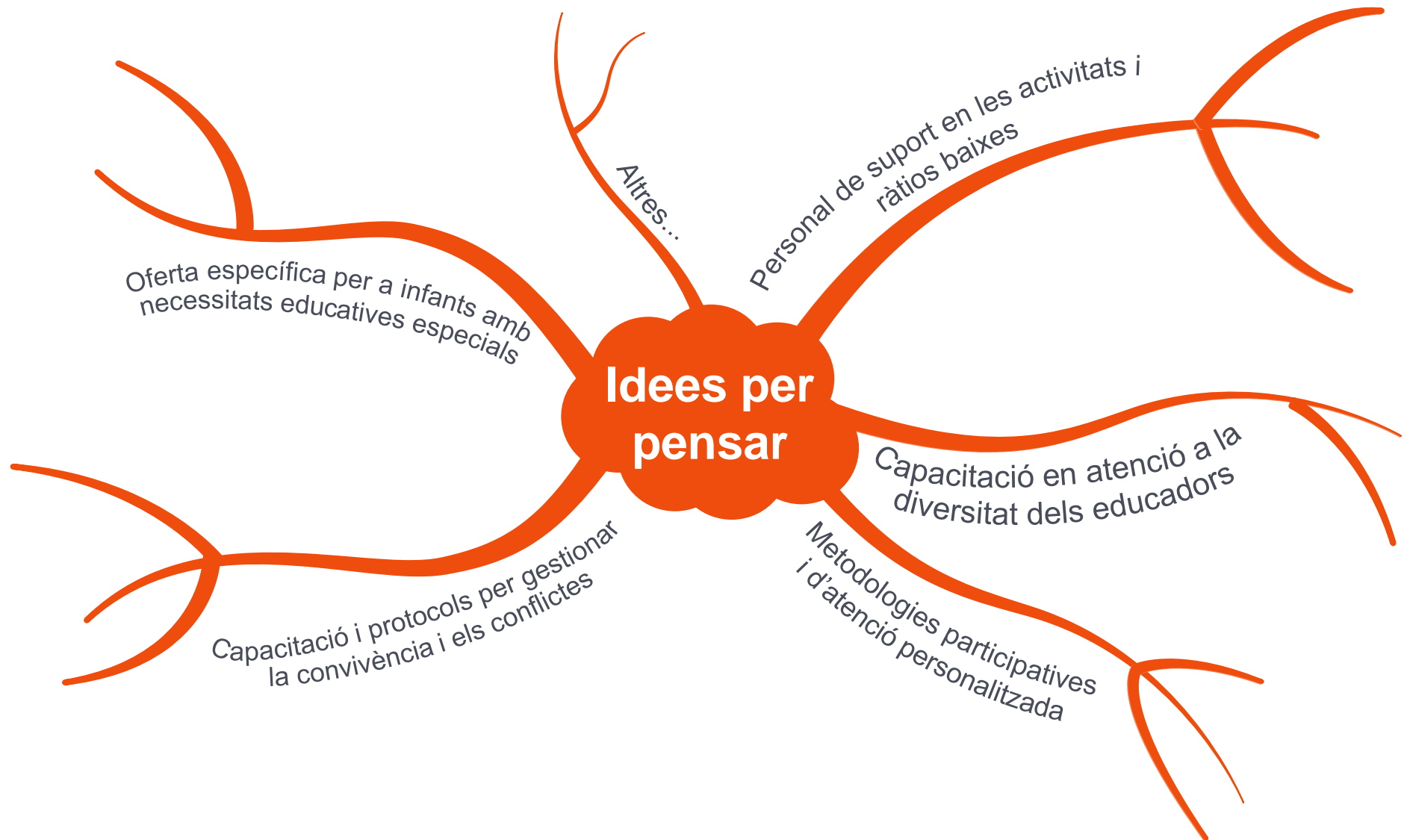
## 4. Reforç del paper educatiu de les famílies



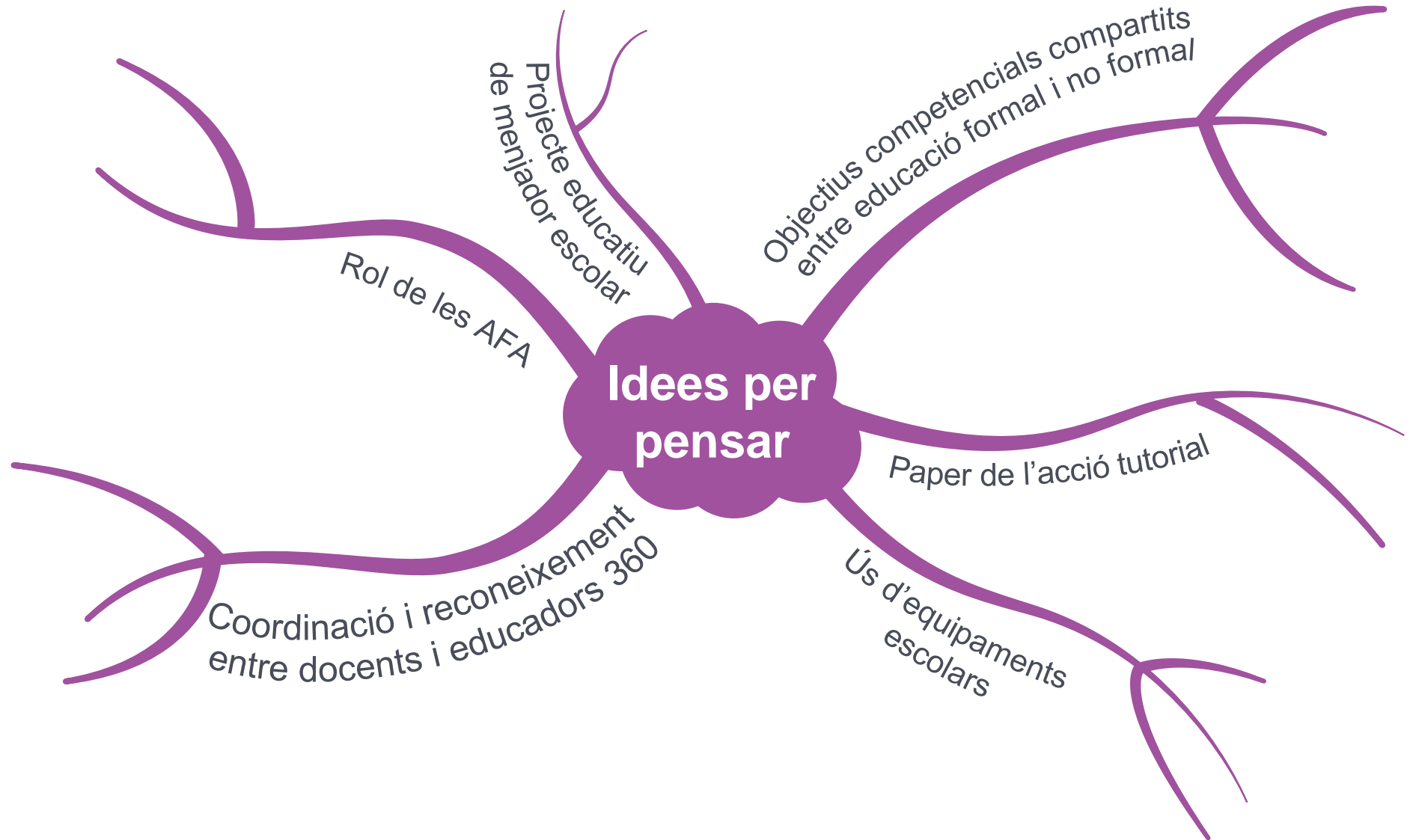
## 5. Responsabilitat social dels agents d'educació a temps complet



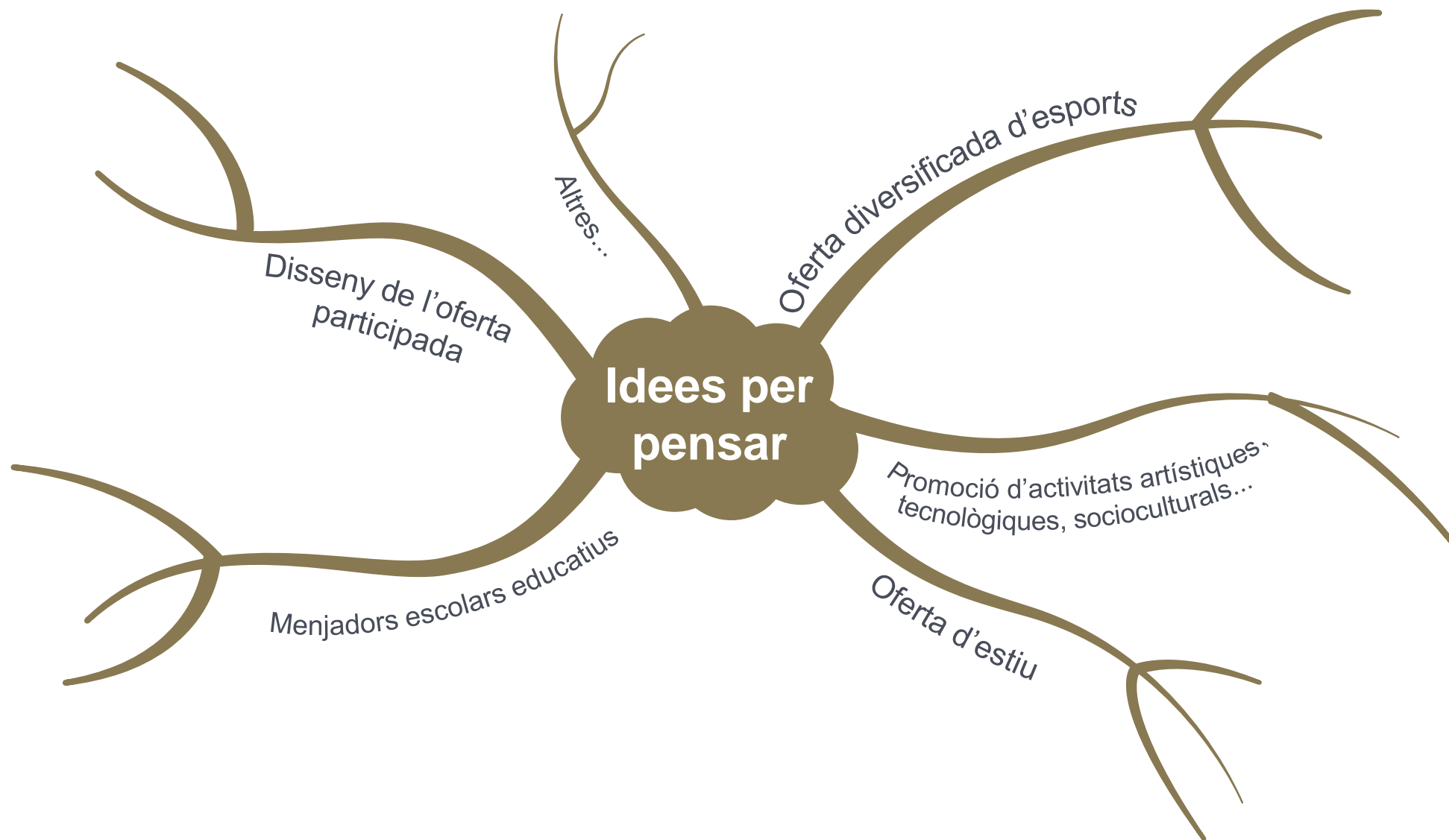
## 6. Inclusió i atenció a la diversitat en les activitats



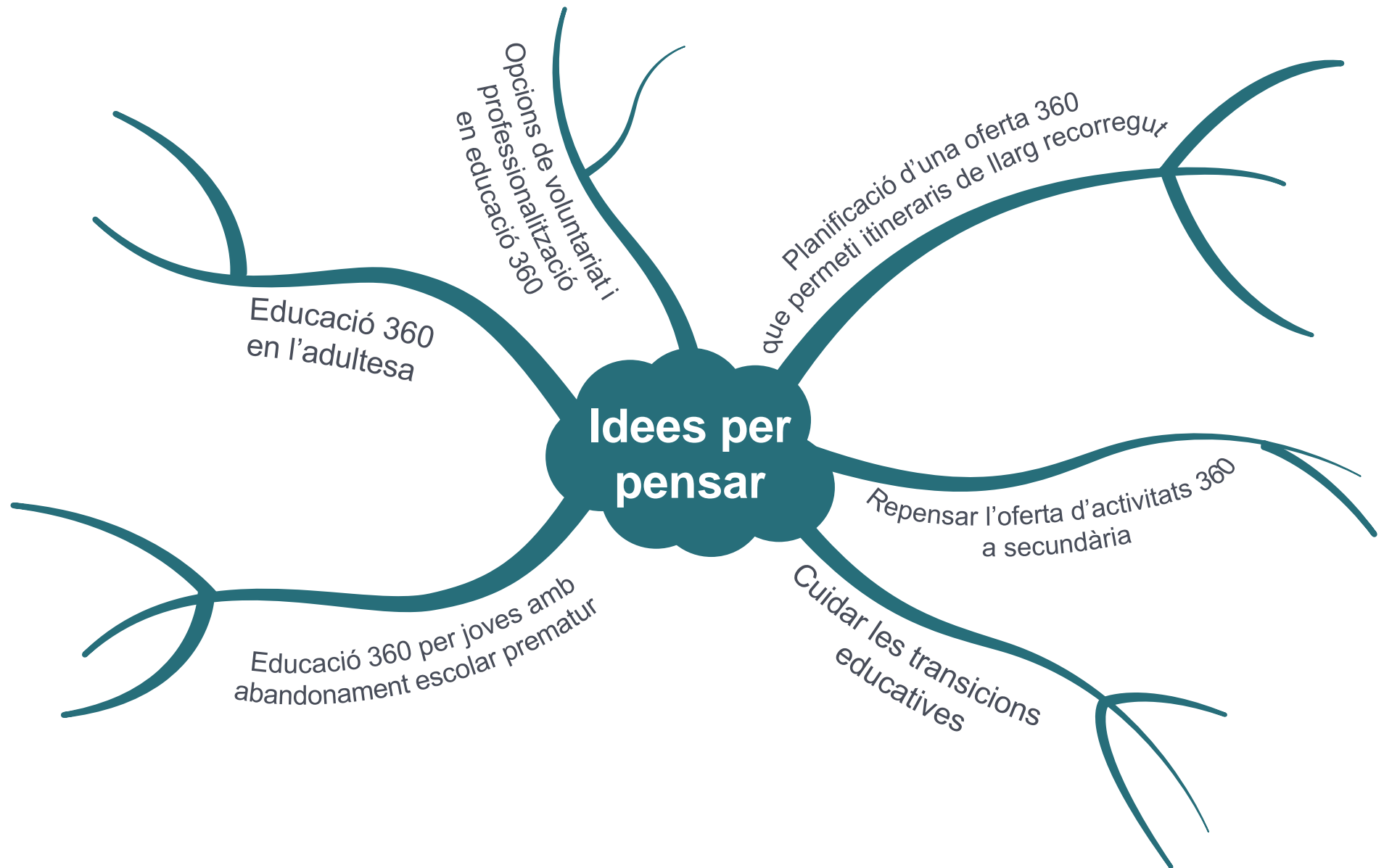
# 7. Articulació amb l'educació reglada



## 8. Diversitat de propostes educatives



# 9. Itineraris educatius més enllà de la infància



# 10 Lideratge i governança

